

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 22 kwietnia 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 15392 w sprawie programów wsparcia inwestycji lokalnych dla jednostek samorządu terytorialnego
Znak sprawy: FG6.054.16.2026.1593.GJF
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 15392 złożoną przez Pana Posła Piotra Uruskiego w sprawie programów wsparcia inwestycji lokalnych dla jednostek samorządu terytorialnego, przekazuję następujące informacje.

Na wstępie należy wskazać, że Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych¹ był próbą odpowiedzi na wcześniej wprowadzone przez ówczesny Rząd niekorzystne dla jednostek samorządu terytorialnego zmiany w systemie podatkowym, negatywnie wpływające na budżety jednostek samorządu terytorialnego, potęgujące dodatkowo straty wywołane pandemią COVID-19. Wdrożenie ww. programu miało charakter doraźny i tylko w niewielkim stopniu pozwoliło zmitygować straty JST w kolejnych latach obowiązywania zmienionych przepisów.

Warto zauważyć, że przyjęte, doraźne, rozwiązania oznaczały, że środki kierowane były na konkretne rodzaje/obszary inwestycji, określone centralnie w ww. programie.

Należy też pamiętać, że w związku z charakterem wsparcia - czyli wypłatą środków ex post - ciężar realizacji tych wydatków i spłaty zobowiązań (zaciągniętych w związku z koniecznością pozyskania kapitału na realizację tych zobowiązań przez Fundusz Przeciwdziałania COVID-19) przypada na lata 2023-2026 dla większości

¹ analogicznie Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz Rządowy Program Odbudowy Zabytków

wypłat z programu oraz 2026-2035 dla wykupu przez Skarb Państwa wyemitowanych obligacji BGK na realizację wydatków FPC-19. Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 nie ma własnych źródeł finansowania, co oznacza, że obecny Rząd zapewnia środki na realizację tych zobowiązań.

Realną odpowiedzią na ww. niekorzystne zjawiska dla JST jest przygotowana przez obecny Rząd i przyjęta przez Sejm RP nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Reforma dochodów JST wprowadzona ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1572 i 1717) miała na celu wprowadzenie do porządku prawnego regulacji zapewniających stabilny system finansowania JST oraz zwiększenie dochodów JST w sposób systemowy. Samorządy, już na etapie konstruowania projektu budżetu na rok przyszły, jak również opracowywania wieloletniej prognozy finansowej wiedzą jakimi środkami, ustalonymi według obiektywnych kryteriów i zasad, mogą dysponować i ile środków mogą przeznaczyć na zadania bieżące i inwestycyjne. Należy podkreślić, iż intencją wprowadzanych zmian – zgodnie z postulatami strony samorządowej – było to, aby jednostki samorządu terytorialnego same decydowały o rodzaju inwestycji, które chcą realizować. Łączny skutek finansowy, wynikający z nowej ustawy, jest dla jednostek samorządu terytorialnego pozytywny i oznacza zwiększenie ich dochodów o **24,8 mld zł** w roku 2025, w stosunku do dochodów obliczonych na ten sam rok według systemu obowiązującego do końca 2024 r., a w perspektywie najbliższej dekady szacuje się, że dochody JST wzrosną o ponad **345 mld zł**.

Należy też dodać, że nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wprowadziła dodatkowy mechanizm uzupełniania dochodów samorządów. Zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w budżecie państwa tworzy się rezerwę na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego w wysokości stanowiącej równowartość 1% kwoty potrzeb finansowych ustalonych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Rezerwą tą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Ustawa określa obszary i przypadki, według których rozdzielane są środki omawianej rezerwy. Reprezentacja jednostek samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 marca roku budżetowego, może wskazać obszary i przypadki (spośród określonych ustawowo), według których rozdzielane będą środki stanowiące 80% rezerwy.

Podziału części rezerwy w kwocie stanowiącej 80% jej wysokości dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym w zakresie danego obszaru, po uzgodnieniu z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego obszarów i przypadków, według których rozdzielane będą środki rezerwy.

W zakresie przyjętych przez Radę Ministrów i obecnie realizowanych programów wieloletnich, których środki dedykowane są inwestycyjnym zadaniom własnym jednostek samorządu terytorialnego, należy wymienić:

- „Rządowy program na rzecz zwiększania szans rozwojowych Ziemi Słupskiej na lata 2019–2027”,
- „Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030”,
- „Rządowy program wsparcia rozwoju miasta stołecznego Warszawy na lata 2023–2030”,

- „Program wspierania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego w związku z realizacją kluczowych inwestycji w zakresie strategicznej infrastruktury energetycznej w województwie pomorskim”,
- „Budowa Nowego Szpitala Onkologicznego we Wrocławiu”,
- „Oświęcimski strategiczny program rządowy – Etap VII 2026–2030”.

Szanse rozwojowe dla JST stwarza również dostęp do środków UE, w tym z KPO oraz środków zwrotnych, tj. kredytów, pożyczek, obligacji.

Samorządy mogą realizować wiele przedsięwzięć przy znacznym wykorzystaniu środków UE. Daje to możliwość realizacji przedsięwzięć ważnych dla społeczności lokalnej, które czasami trudno byłoby zrealizować wyłącznie ze środków własnych.

W celu zwiększenia absorpcji środków UE wprowadzono szereg rozwiązań o charakterze systemowym, w tym m.in. w ustawie o finansach publicznych, które umożliwiają samorządom pozyskiwanie środków zwrotnych na realizację wielu ważnych przedsięwzięć. Już od wielu lat funkcjonują wyłączenia z limitu spłaty zobowiązań JST dla kredytów, pożyczek, obligacji - zaciąganych na realizację projektów UE. W celu zwiększenia możliwości absorpcji środków UE, dodatkowo rozszerzono wyłączenia o zobowiązania zaciągnięte w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 50% ze środków UE, w części odpowiadającej wydatkom na wkład krajowy poniesiony po dniu 1 stycznia 2013 r. Obowiązujące wyłączenia są dla JST ułatwieniem w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE.

Odnośnie do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (RFRD) oraz innych form wsparcia inwestycji lokalnych dla jednostek samorządu terytorialnego, będących w jego gestii, Minister Infrastruktury przedstawił następujące informacje.

RFRD powołany został ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz.U. z 2025 r. poz. 94). Jego celem w szczególności jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej. Samorządy mogą otrzymać dofinansowanie m.in. na budowę, przebudowę lub remont dróg gminnych i powiatowych. Wsparcie dla inwestycji na drogach gminnych i powiatowych jest przyznawane na podstawie wniosków o dofinansowanie składanych przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach naborów przeprowadzanych na terenie każdego województwa. Nabory są ogłaszane przez wojewodów w BIP na stronach urzędu, cyklicznie tj. pod koniec lipca i dotyczą dofinansowania w roku kolejnym. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest złożenie przez właściwego zarządcę drogi wniosku i spełnienie kryteriów kwalifikacyjnych. W 2025 r. zostały przeprowadzone nabory wniosków na dofinansowanie zadań w 2026 r. W dniu 16 lutego br. Premier zatwierdził listy zadań rekomendowanych do dofinansowania w 2026 roku, na wsparcie przeznaczono 2 700 mln zł. Również pod koniec lipca 2026 roku będą przeprowadzone nabory wniosków na dofinansowanie zadań w 2027 r.

Należy podkreślić, że podział środków przeznaczonych na dofinansowanie zadań ustalany jest corocznie na podstawie zasad określonych w powołanej ustawie o RFRD. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Bankiem Gospodarstwa Krajowego sporządza roczny plan finansowy RFRD, który zostaje przedstawiony do uzgodnienia w zakresie finansowym ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych. Roczny plan finansowy stanowi podstawę do dofinansowania zadań ze środków Funduszu w danym roku kalendarzowym. Puła

dostępnych środków uzależniona jest od wysokości wpłat przekazanych na rzecz RFRD.

Ponadto, w Ministerstwie Infrastruktury prowadzone oraz monitorowane są programy wieloletnie związane z realizacją inwestycji kolejowych, umożliwiające rozwój infrastruktury kolejowej na terenie całej Polski. Inwestycje te prowadzone są w ramach kilku programów wieloletnich, tj.:

- Krajowy Program Kolejowy do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032),
- Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2032 roku,
- Rządowego programu budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2026.

Szczegółowe informacje odnośnie poszczególnych programów wieloletnich oraz listy projektów znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury: <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/programy-rozwoju-kolei1>

W ramach ww. programów wieloletnich PKP PLK S.A. jako zarządca infrastruktury kolejowej realizuje na terenie całej Polski inwestycje kolejowe przy współpracy/porozumieniu z jednostkami samorządu terytorialnego. Ponadto PKP S.A. jako podmiot zarządzający nieruchomościami dworcowymi, realizuje działania inwestycyjne i modernizacyjne w obszarze dworców kolejowych, w tym rozwija formuły współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego.

Jedną z inicjatyw w tym zakresie jest przygotowywany program „Dworce dla Samorządów”, którego celem jest umożliwienie szerszego zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego w zagospodarowanie i wykorzystanie dworców kolejowych, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb społecznych i transportowych. Program zakłada model współpracy oparty na podziale ról pomiędzy PKP S.A. a jednostką samorządu terytorialnego, w którym samorząd może uczestniczyć w procesie kształtowania funkcji dworca oraz – w określonych przypadkach – współuczestniczyć w jego późniejszym wykorzystaniu. Rozwiązanie to ma na celu zwiększenie efektywności wykorzystania infrastruktury dworcowej oraz lepsze dopasowanie jej funkcji do potrzeb lokalnych społeczności.

Szczegółowe założenia programu, w tym kryteria wyboru obiektów oraz zasady uczestnictwa są obecnie przedmiotem uzgodnień i zostaną opublikowane po zakończeniu prac przygotowawczych. Informacje o kierunkach działań w tym zakresie dostępne są również w materiałach informacyjnych na stronie PKP S.A.: <https://www.pkp.pl/pl/pkpaktualnosci/3650-pieniadz-podaza-za-pasazerem-na-dworcach-pkp>

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów

Do wiadomości:

1. Dariusz Klimczak
Minister infrastruktury

2. Jan Grabiec
Minister - Członek Rady Ministrów
Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego